

PENTRU SĂ TENIM

Spicuri din legile țării ISTORIA ROMÂNILOR

Observații asupra legii mării amenzilor judecătorești

Cu Decretul Regal Nr. 1256 din 24 Martie anul acesta, a ieșit o lege nouă a amenzilor judecătorești. Această lege, mărește la înzecitul lor toate amenzile prevăzute de codul penal și celelalte legi ieșite înaintea războiului din 1916, — adică, după legea aceasta se pedepsește cu amendă de zece ori mai mare ca înainte, toate faptele săvârșite de ori ce locuitor, după data de 25 Martie 1923.

Așa dar, de acum înainte, iubite sătane, când vei fi dat judecății de jandarm că n'ai scos gunoici din curte la timpul primăvara, sau n'ai curățit șanțul soselei de burueni și murdării, nu mai capeți amendă de 5, sau 10 lei, cum era prevăzut în legea veche, ci una mai strașnică, de 50 lei până la 100 lei.

De asemenea, dacă cineva împledică și oprește ducerea la oborul comunei a vitelor sale ce au intrat în holda ori fâneața altuia, suferă o amendă până la 500 lei, iar nu ca până acum, de cel mult 50 lei. La acest fapt însă, se mai poate aplica și închisoare, — după cum stabilește judecătorul faptele, căci el este suveran să cumpanească greutatea pedepsei celui vinovat.

O insultă, — faptul de a ocări cu vorbe murdare ori neconvincioase pe cineva, — se pedepsește după legea aceasta nouă cu 250 lei amendă și cu închisoare până la 15 zile.

Toț așa și jandarmul ori administratorul de plasă, dacă te prinde cu vre-o contravenție (un fapt din cele mai mici) cum ar fi spre pildă: țărând butuci de lemne cu boii pe sosea, sau alte de acest fel, el are dreptul să te amendeze imediat cu până la 30 lei, — nu ca mai înainte cu 2—3 lei, sumă ce era o nimica toată.

Și în felul acesta s'a ridicat toate amenzile judecătorești până la faptele cele mai grele.

Acum mulți vor zice poate că legea aceasta nouă este prea aspră, însă judecând cu înțeles, vedem că nu este de loc aspră așa cum s'ar părea, ci din contra, ea este foarte bună și bine venită.

Într'adevăr, în vremurile de astăzi datorită sdruncinării produse de războiul ce a trecut, valoarea banului nostru, ca și a altor țări cari au intrat în vâltoare, a scăzut foarte mult ajungând de 20 ori mai mică ca înainte războiului și chiar mai jos. Astfel că, de unde înainte de războiu zinea de muncă se plătea cu 150—2 lei, astăzi s'a urcat la 40—60 lei, iar sacul cu porumb de la 7—8 lei a ajuns la 300—350 lei.

Înainte vreme, când leul avea valoarea lui de atunci, amenzile înscrise în legi se potriveau și ele timpului, astfel că o amendă de 10 lei era simțită mai aspru în punga condamnatului, când se știa că acei zece lei era sudoarea muncii a cel puțin 5 zile, dacă nu mai mult. Acum însă nu se mai potriveau aceste amenzi, căci, scăzându-se, după cum am arătat, valoarea leului nostru, ele rămăseseră aproape nefeminate și nu se mai simțea asprimea legii ce trebuie să o simtă cel vinovat, ca să se îndrepteze. Ba din contra, mulți contraveneau și călcau legea, făcând după gustul și placul lor și preferau să plătească mai cu ușurință amendă neînsemnată la care îl condamnă judecata, de cât să-și îndeplinească obligațiile ce li sunt impuse de Stat prin lege. Astfel, am putut vedea cu înțeles, cum o parte din locuitorii sătenii, obligați a face cu rândul paza în comună, necosteauă această măsură a legii și fără să țină socoteală de datoria ce aveau, pleaca la muncă câmpului, ori în altă parte, unde li-se plăteau 60—70 lei pe zi, riscând astfel să fie dați judecății și condamnați le cel mult zece lei, căci mai bine la convenea așa de cât să-și facă datoria. Cu banii de pe două zile, câștigați la muncă, să achita de toate amenzile ce ar fi căpătat în cursul unui an întreg. Din această cauză, comunele rămăneau fără pază, iar oamenii se deprindeau îndărătnici și nesupuși legilor.

În privința gârșilor din comunele rurale a ieșit însă o altă lege bună, prin care sătenii nu mai sunt puși să facă de gardă cu rândul, ci fie care plătească, pe măsura puterii lor, o dare din care se strânge un fond deosebit primărie și primarul angajează garda comună plății cu luna. Despre aceasta vom vorbi altă dată mai pe larg.

După cum am văzut deci, legea care mărește de zece ori amenzile judecătorești este foarte bună și nimerită timpurilor de acum, căci pe de o parte, prin amenzi simțitoare se poate aduce omul la respectul legilor și la bună orânduială în țară, iar în al doilea rând se poate trage și un venit mai însemnat pentru stat din amenzi.

Această lege mai prevede și o altă măsură tot așa de bună și nimerită ca și cea de care am vorbit până aici, și pă care trebuie să ocunoască toți ca să se poată feri la nevoie și să nu se isbească de neplăceri.

Este vorba de modul de încasare a amenzilor ce se pronunță de judecături. În această privință, statul a luat o măsură mai aprigă ca să se poată încasa cât mai curând dela cel condamnat amendă ce li s'a aplicat. Până acum, cel care era con-

dannat de judecătă la plata vreunei amenzii definitive, aștepta fără grabă să vie percepătorul la poarta lui și să-i ceară amendă, iar câte unul mai cărcotaș și rău de plată, amăna cu fel de fel de vorbe pe bietul percepător luni de zile de arândul, până ce acesta se vedea nevoit să-i pună sechestru pe avere și să le scoată în vânzare.

Cu chipul acesta se întârzia foarte mult încasarea amenzilor de la cei condamnați.

Din această cauză și pentru a se grăbi cu încasarea, noua lege prevede că prin chiar hotărârea de condamnare să se impună celui amendat obligațiunea ca în termen de o lună, scoțit de la data când hotărârea a rămas definitivă să prezinte judecătorului recipsa de la percepție pentru achitarea amenzii la care a fost condamnat, iar dacă în acest termen nu prezintă recipsa, judecătorul din oficiu și fără altă înștiințare ori somație preschimbă amendă ce i s'a dat, în închisoare, socotind 50 lei drept o zi de închisoare și emite mandat de arestare condamnatului, mandat pe care li trimite imediat șeful de post din comună ca să-l execute. Așa dar, de acum încolo, întodeauna când suferi vre-o condamnare la amendă, nu mai aștepti să-ți vină percepătorul acasă și să-ți ceară suma, — ci tu singur trebuie să te interesezi și în termen de o lună de la rămânerea hotărârei definitive să plătești la percepător amendă, iar recipsa să o duci judecătoriei ori tribunalului care te-a condamnat, scăpând astfel de neplăcerea de a te pomeni cu mandat de arestare.

Și în privința aceasta eu zic că legea e bună, căci cu o asemenea măsură se poate încasa mai repede amenzile de la cei condamnați, iar aceștia dacă nu sunt lăsați cu lunile și chiar ani întregi nelncasată, resimt mai bine pedepsa legii.

De aceia e bine să băgați de seamă și de câte ori se întâmplă să aveți vre-un proces fie la judecătoria de ocol, fie la tribunal, sau în neglijanță, interesându-vă de el pentru ca în caz de condamnare să plățiți la vreme amendă. Dacă te prezinți la judecătă și te condamnă în față, judecătorul îți pune chiar atunci în vedere să achizi amendă în timp de o lună de la rămânerea hotărârei definitive, iar dacă ai fost lipsă atunci și se face conușat prin copie de pe hotărârea ce ți se trimite acasă. Cele mai însemnate, pentru: loviri, furturi, distrugerii etc. se judecă cu drept de apel și dacă spre exemplu procesul este la judecătoria de ocol și ai fost de față la pronunțarea hotărârei, dacă vrei poți face apel la tribunalul județului în termen de zece zile și îi imediat un certificat de la Grefa tribunalului, în care să se arate că în contra hotărârei cutare, ai declarat apel, iar acest certificat îl prezinți în scurt timp judecătoriei care te-a condamnat, ca să știe că ai făcut apel și să nu mai emită mandat de arestare.

Dacă ai fost lipsă, ai drept de apel zece zile după ce primești acasă copia de pe hotărârea. Immediat de la primirea copieii, faci apel și procedezi ca mai sus.

Dacă însă nu mai vrei să faci apel, sau ai scăpat termenul, atunci te duci și plătești amendă la percepător, prezentând în timp de o lună recipsa de achitare judecătorești.

Se mai poate întâmpla însă că cineva din neglijență să scape pe termenul de o lună îngăduit de lege, fără să achite amendă și astfel se se pomenească cu mandat de arestare.

Atunci el poate să o plătească imediat la percepție, ca să poată scăpa de închisoare. Totuși e bine să nu se ajungă până aici, căci e înai greu. Jandarmul având mandatul de arestare la mână, te poate executa imediat și chiar dacă plătești atunci amendă, ai neplăcerea să mergi sub baloneta până la judecătoria ori Parchet, ca să-ți anuleze mandatul.

Legea mai prevede că se mai poate acorda încă o păsuire de o lună pentru achitarea amenzii, celui care dovedește că-l om solvabil și poate plăti, aceasta însă este la voia judecăto ului.

Lucrul cel mai bun este să achizi din vreme amendă, atunci când se întâmplă să rămâi condamnat definitiv.

CĂTRE ABONAȚII NOȘTRI

Lipsește simțul datoriei a mulțitorora, de aceea și serviciul poștal merge greu. Telegrammele sosește cu întârziere; scrisorile cad în mâna oricui; se rătăcesc; numai ajung la destinație; iar în ce privește poșta la sate, e o adevărată jale. Și mai cu seamă cu jurnalele. Ele ajung la primărie și aici le cîtește cine vrea; se folosesc de ele și nu le mai primesc acelor cărora li sunt adredate.

Nu primim meru scrisorile de la abonații noștri, că li se plarde ziarul. Vina nu e a noastră; de la administrație toala se trimite regulat. Și în zadar recluzăm și noi la Direcția poștel, căci nu se mai îndreaptă lucrurile.

Rugăm pe abonații noștri, că de câte ori li se pierde foaia, să ni comunice prin o carto poștală, pentru a li se trimețe meru lipă.

VI.

Încă cu patru ani înainte de urcarea pe tron a lui Ștefan Turcii, cari sătăpănuia deja până la Dunăre, izbutiseră să pună mâna și pe ce mai rămăseseră din vechiul imperiu roman de Răsărit, devenit grecesc, — adică pe orașul Constantinopol și împrejurimea lui (1453, luna Maiu). Sultantul turcesc își avea împlinită ambiția de-a vedea un oraș împărătesc, căci până atunci a trebuit să se mulțumească cu Adrianopol, care cuprinde și astăzi multe morminte de-ale Sultanilor turci de dinainte de Mohamed al II-lea, cuceritorul Constantinopolului.

Acesta, ca și înaintașii lui, ținea cu totdinadinsul să împlinească porunca prorocului și întemeitorului legii mohamedane de-a o răspândi pe aceasta la toate poarele, dacă nu cu buna, cu foc și sabie. Bulgaria fusese înfrântă și prefăcută în pašalac turcesc încă din secolul al patruzecizelea, rămase apoi supunerea Serbiei, Albaniciei, a întregii Peninsule Balcanice. Venise rândul celor două țări românești, Muntenia și Moldova, apoi al Ungariei cu Transilvania tot românească. Cine au citit cele scrise acum trecut despre Mircea cel Bătrân, Domnul Munteniei, chiar, că acesta și-a împlinit datoria de-a face din Țara Românească un zid de apărare împotriva puhoiului turcesc. Tot așa a făcut și Vlad-Țepeș, despre care vom scrie mai încolo. În Transilvania s'a ridicat vestitul Român, Ioan Corvinul de Hunedoara, care cu armele lui compuse mai tot din Români, a ținut și el timp mai îndelungat piept năvălirilor turcești, luptând cu Turcii chiar și pe pământul stăpânit de ei.

În venire rândul și Moldovei și din fericire aici stăpânia Ștefan, hotărât, ca și poporul lui, să lupte până la moarte pentru apărarea pământului românesc și dupăcum zicea, pentru creștindate.

Din cele scrise în numeroase trecute s'a văzut, că Ștefan înțelegea prea bine primejdia turcescă. De aceea a luptat contra Domnului Munteniei, Radu cel Frumos, care fusese pus în scaunul domniei de Turci. Cu acesta a grăbit însă deslănțuirea poștei de curerie a Turcilor. Prevăzând primejdie, el s'a adresat vecinilor, lui Mateiu Corvinul, regele lacom de laudă al Ungariei, apoi lui Casimir, regele Poloniei, a cărui suveranitate Ștefan se învoi să o recunoască numai să-l se asigure ajutorul contra celor care amenințau creștindate. Dar nu s'au gră-

SCRISORI DE LA ORAȘE

Din Aiud (Ardeal)

Invățătorii din județul nostru au fost convocati la o întrunire, care s'a ținut în sala festivă a județului. S'au adunat peste 300 invățătorii și invățătoare.

Sedința a fost deschisă de către revizorul școlar d. Marian Sasu și prezidată de inspectorul Invățăământului primar d. Petrescu, care într-o vorbire frumoasă a arătat pe larg programul analitic al școlilor primare, ce urmează a se introduce în toate școlile din țară. Pe tema aceasta s'au iscat câteva discuții, după care întregul program școlar a fost pe deplin înțeles de toți cei de față.

Invățătorul d. L. Maior prin o vorbire spirituală și bine predată a arătat soarta tristă a invățătorilor din cauza salarului mic, și din cauză că mai marii lor prea puțin își bat capul cu ei. Un dascăl diplomat primește lunar 1124 lei plata totală și nimic altceva, iar unii bătrân care a servit în slujba dascălilor 20 ani, primește până la cel mult 3000 lei lunar. În schimb trebuie să muncească de multe ori ținând locul la trei. Apoi să ne mai mirăm că, n'avenim invățătorii? Ba, dacă vor continua încă m.l.t. aceste stări și pe care-l mai avem, li vom pierde. Dl. Petrescu a răspuns că s'au luat măsuri pentru a se îmbunătăți situația aceasta și roagă pe toți invățătorii ca să fie cu răbdare încă puțin timp, când totul are să se schimbe în bine.

Toți invățătorii voină să arate că sunt un corp de soldați ai culturii neamului și apostolii disciplinei morale-sociale, au promis că vor sta neclintii la datoria lor și vor aștepta să li-se răspundească odată — cât de târziu — munca lor grea și de mare însemnatate, clădind baza civilizației poporului nostru.

Prefectul județului d. Dr. Camil Velican și cu acest prilej a dat dovadă că este un valoros sprijinitor al școlilor și prin o cuvântare însuflețită a îndemnat corpur dascălească ca ori de câte ori vor avea lipsă de ceva sprijin să li-se adreseze dsale, și-vă ajutara cu plăcere. Invățătorii cunoșcând activitatea lor trecut pe teren cultural d. lui prefect, prin o manifestație călduroasă i-au mulțumit de sollicitudinea ce le arată și aici.

Dl. M. Sasu, revizor școlar mulțumeste tuturor pentru dragostea ce-si arată față de progresul învățăământului și declară închisă sedința. P. F.

Din Blaj (Ardeal)

În ziua de Sf. Dumitru, după amiază, în sala Traube, s'a dat o frumoasă serbare, de dl. Mișuța, directorul școlii primare de stat, cu concursul tinerilor țărani. Au fost câteva ceasuri plătute și de înălțare sufletescă pentru medieșeni.

Cu acest prilej s'au cântat cântece pline de entuziasm și viață, datorită barzilor noștri, cari au produs o nespusă plăcere celor de față. Apoi s'au recitat poezii frumoase. Serbarea a avut un deosebit succes, deoarece neobositul director, dl. Mișuța și-a dat toată osteneala pentru buna reușită a serbarii.

În așteptarea altora uram dlui Mișuța, viață lungă și spor la muncă.

Din Blaj (Ardeal)

Liceul „Sf. Vasile” din localitatea a dat a șezătoare literară cu concursul: „Societății Scriitorilor Români”, luând parte mai mulți dintre scriitorii noștri valoroși de azi și fiecare a citit din lucrările lor. D. Agărbiceanu: „Melentea”; dl. Minulescu: „Norii, ploia, vântul”; dl. A. Moșoiu: „O moarte la Mircești”; dl. Bassarabescu: A schiță umoristică; dl. A. M.

Cântăreții din Botoșani, sunt constituți în asociație, iar această asociație, în ziua de 24 Octombrie, luna trecută, a deschis cursurile serale de muzică vocală și bisericească. Au luat parte un număr însemnat de cântărești, dornici de cultură, în frunte cu iubitul și respectatul nostru protoereu Al. Simio-

Ștefan cel Mare

bit nici unui să-i de ajutor de ispravă, cu toate că mulți din țările vecine înțelegeau, că Ingenuncheara Moldovei ca și a Munteniei avea să fie urmată de a Ungariei și a Poloniei, cum s'a și întâmplat mai târziu... Abia cincimii de Săcui au venit în ajutorul lui Ștefan, aceștia obișnuși să asculte de el și să lupte alături cu Românii. Dar căpetenia Săcuiilor nu rămase cu ei, ca să nu supere pe Turci și să poată zice, că Săcuii au luptat de capul lor, un oraș împărătesc, căci până atunci a trebuit să se mulțumească cu Adrianopol, care cuprinde și astăzi multe morminte de-ale Sultanilor turci de dinainte de Mohamed al II-lea, cuceritorul Constantinopolului.

Puhoiul turcesc se apropia tot mai tare, la început croindu-și drumul prin zăpezi mari, apoi mînuindu-se vremea, prin noroale (gloduri) și mlaștini. Dușmanul ajunsese în sfârșit la locul, unde părul Racovăului se varsă în în gârja Bârladului. De o parte și de alta dealuri acoperite cu păduri, în cari pânea oastea Moldovenilor, la mijloc vales mlaștinoasă acum și mai tare de zăpezi cari se topiseră. Cele două râpi erau legate printr'un pod, construit sus deasupra gârșii, de aceea li zicea Podul Inalt, după care i-a rămas și numele. În marginea pădurii erau Săcuii, iar de printre copaci se vedeau gurile tunurilor — puștilor, cum le zicea atunci.

Era în dimineața zilei de 10 Ianuarie 1476, o ceață groasă se lăsase peste dealuri și văi ascundând tot ce era înainte. Oastea turcescă apucare în vale, mulți se grămădiseră pe pod să treacă dincolo în ceață, care cuprîndea moartea. Deodată buburit tunurile de pe amândouă oastele și podul se prăbuși în urlete de groază ale Turcilor urcați pe el. Apoi urmă o ploaie deasă de săgeți, cari nu de-deau gres, căci loveau în mulțimea înghesușită. Trecând peste cadavrele și tovarășii răniți, mulțimea turcescă se repezi în pădurea abia luminată. Aici se întinse o luptă piept la piept, în care ghozele și topoarele Mol-

Victor Lazăr

dovenilor loviau tot în plin, sulțiele și coasele lor deasemeni. Groaza li cuprînsese pe Turci și ei începură să fugă mai repede decum venira din iadul, în care intraseră. Două zile, Românii prefăcuți în vânători, se luară după ei și prăpădiră alte mi, prinseră alte sute de Turci frunțași, făcără nouă pară bogată, pe lângă cea lăsată pe câmpul de luptă. Căci mare a fost prada, dupăcum spune cronicarul polon Dlugosz: „Toată oast a lui din prada Turcilor s'a îmbogățit foarte cu aur, argint, cu porfire și alte scule de mare preț, precum și cai. Pentru care biruință Ștefan nu s'a mândrit, ci au postit patru zile cu apă și cu pâine și au poruncit în toată țara sa, ca nimenea să îndrăznească a-i da lui, fără numai lui Dumnezeu biruința aceea”.

Iar când s'au adus în fața lui Ștefan prisionierii, cei bogăți dintre ei cerșeau viața făgăduind aur mult și petre scumpe pentru răscumpărare. Ștefan le-a răspuns cu mînie: „Dacă sunteți bogăți, ce căutați pradă în țara mea săracă? ” și a poruncit să fie trași în țapă, afară de câțiva bei (domni mari). Căci patru bei și 36 steaguri turcești a trimis lui Casimir regelui Poloniei, ca să-i vestească învingerea. Alte câteva steaguri și câțiva robi a trimis Papei dela Roma, ca să îndemne pe Domni creștini să-i ajute pe Ștefan, de se vor reîntoarce Turcii. Chiar și lui Mateiu Corvinul i-a trimis câteva steaguri, dar acesta a scris Papei dela Roma și împăratului Germanic, că oamenii lui, povățuiți de vasalul (supusul) lui au biruit pe Turci! Această laudăroșie a lui Mateiu a indignat și pe cronicarii poloni, cari nu le erau prieteni, și ei își bat joc de slăbiciunea lui Mateiu. Dlugosz, cronicarul polon, laudă astfel pe dușmanul de mai târziu al Polonilor: „O, ce bărbat minunat, care nu e mai puțin decât au fost vitejii cei de demult, de cari atîta ne mirăm și care pe vremea noastră atîta au înfrînt pe Turci, cât se poate zice a fi cel dintău între toți prinții căți sunt în lume. Dupăcum judec eu, prea vrednic este, ca lui să se încredințeze obăduirea lumii întregi, dar mai vărtos povățuiește oștirii creștinești asupra Turcilor lui să i-se încredințeze de toți creștinii, până când obăduitorii lor își petrec viața în leneviri și desmerdării sau în războaiele cele dintre dânșii”. Cu aceiași cuvinte de laudă li încarcă și alți scriitori din vremurile trecute.

Victor Lazăr

Cine este deaproapele nostru?

Dumnezeu a douăzeci-și-cincea după Rusalii (A opta dela Luca)

În sfânta Evanghelie de astăzi vedem pe Iisus vorbind cu un legiuitor despre cele două porunci de căpetenie. Aceste porunci, ale iubirii lui Dumnezeu și deaproapele lui le cunoștea și legiuitorul. Iisus îi zice: fă aceasta și vei fi viu!

Legiuitorul vrăud să se îndrepteze pe sine a întreat pe Iisus: Cine este de aproapele meu? Iisus i-a răspuns spunându-i pilda Samaritanului milostiv.

Un om oare-care călătoria dela Ierusalim spre Ierichon. În acea vreme călătoriile erau foarte primejdoase, drumurile erau rele, o mulțime de tâlhari pândiau pe călători și li despuiau de tot ce aveau. Așa a pătî și omul nostru: a căzut între tâlhari, cari desbrăcându-l și rânindu-l s'au dus, lăsându-l aproape mort. Sărmanul om, a rămas așa în marginea drumului. Între gemete cumplite își aștepta poate moartea.

În ziua următoare s'a întâmplat, că a trecut pe acea cale un preot evreiesc. În sufletul omului atunci a licărit o făcără a nădejdiei. Preotul însă, l'a văzut, dar s'a prefăcut că nu-l vede și a trecut mai departe. Tot astfel a făcut și un levit, adică un servitor al biserieii, care a trecut pe acel drum.

În urmă a venit și un Samaritan. Știm, că Samaritanii trăiau în mare dușmănie cu Evreii. Bietul om, văzându-l, nici n'a îndrăznit să nădăjduiască vre-un bine dela acest dușman al poporului său.

Samaritanul însă văzându-l, s'a oprit, făcându-l-se milă de el. A văzut starea ticloasă, nefericită, în care se afla bietul om și s'a apropiat de el. A legat ranele lui, turnând peste ele unt-de-lemn și vin, apoi l'a pus pe doborocul lui și l'a dus la o casă de oaspeți, dându-l în grija ospătarului.

A doua-zi a dat ospătarului și bani, spunându-i: Poartă grijă de dănsul și ori-ce vei mai obeluti, când mă voi întoarce, îți voi da tie.

Spunând Iisus legiuitorului această pildă îl întrebă: care dintre acei trei țese pare a fi mai deaproape celui căzut între tâlhari? Iar el a zis: Cel ce a făcut milă cu dănsul!

Iisus atunci a zis: Mergi, fă și tu asemenea!

Acesta e cuprinsul sfintei Evanghelii de astăzi. Iisus ne arată că se poate de lămurit, că deaproapele nostru este tot omul, fie acela străin, ori din aceeași țară cu noi, fie sărac, ori bogat, de o credință cu noi, ori de altă credință. Cum am văzut, Samaritanul n'a întreat: cine este cel căzut între tâlhari, de ce neam și de ce lege, ci l'a socotit ca pe deaproapele lui, ajutându-l în nefericirea ce l'a ajuns.

Pe deaproapele nostru trebuie să-l iubim ca pe noi înșine, așadar tot binele care ni-l dorim nouă să-l dorim și lui și să-l facem. Așig-

Un eveniment cultural la Timișoara

Ca un semn, al năzuinții noastre spre mai bine suntem martori în timpul din urmă al suvoielii de locușuri de cultură ce-și arată fruntea, aci mai impunătoare, aci mai modeste după puținta celor ce le-au pus temelii. În diferitele sate ale țării noastre iubite.

E dovedă sdobitoare ce țin s'o dea aici ce formează stălpul de bază al existenței acestei țări, că au fost evenimentele, cari i-au făcut să înțeleagă bunătatea luminii. De aceea n'au crutat osteneala, ca să ajungă la rezultatele ce se întrevăd.

Dar bucuria care ne rade în suflet, la înălțarea acestor temple mărețe, e completată de un eveniment, a cărui însemnatate întree pe aceea a întâmplărilor obișnuite. Între locușurile de cultură ridicate în ultimul timp, avem de înregistrat un templu al cărui teren de activitate întree mult școala primară. Duminecă în 11 Noembrie s'a oficiat inaugurarea și sfințirea noului local al școlii politehnice din Timișoara. „Dacia apuseană”, căpătâ prin aceasta, însemnatatea rolului covârșitor ce-l are în industria țării noastre, prin înzestrarea orașului Timișoara, cu un institut de știință aplicată. În bogăția razelor de soare ce se întrevăd, eucernicii părinți, ai credinții noastre, au sfințit un locaș, care veacurile de acum, va împrăști obolul razelor de nădejdie la care aspirăm. De aceea și acei ce-l conduc, și-au dat seama de măreția momentului.

Orașul Timișoara, pe lângă alte merite neperitoare, a înregistrat și pe acesta, de a-si fi cunoscut înșasi rolul de metropolă al unei regiuni excepționale, a țării noastre și nu s'a dat îndărăt dela nici o jertfă, pentru a-și încununa fruntea, cu emuna neperitoare, a unui locaș de învățătură superioară.

Nu mai grație străduinții sale, completată de cece stău astăzi în fruntea mărețului templu ce s'a înălțat, s'a putut ajunge ca acest colț excepțional, această regiune floritoare a țării noastre să a-

jungă în posesiunea unui institut de cultură ca cel ce-l are.

Cu o deosebită atențiune și amabilitate a știut acest oraș să trateze, pe cei ce veniau să-si adape sufletul, la noul isvor de lumină. Ca să aibă puterea atragerii a tot ce e bun, din toata regiunile țării noastre n'a crutat nici obelutiarii și nici jertfe de altă natură, oricât ar fi fost de considerabile.

În fața mărinimoaselor daruri ce le-a făcut și cari pot fi pildă vie altor orașe, școala politehnica din Timișoara, a luat acum 3 ani finință și se vede astăzi în posesiunea locușului și laboratorilor ce înecă nu le avea. Ceice au muncit pentru realizarea ideii își văd acum visul împlinit, încațoi de bucuria ce se vor face. Setoși de cultură și mănâți de un ideal s'au strâns învătăceii, să adune belsugul de raze binefăcătoare de lumină, din templu ce a început să lumineze pentru care apoi — cu dorul de mai bine pentru alior — caracteristica studențimii universitare, să contribuie cu ceva la ridicarea țării și a neamului. Rezultatele de până acum, sunt numai o parte din cele ce vor să vină. Școala politehnica din Timișoara e proiectată să devină cel mai modern institut al științii tehnice din România. Planurile la cari se nădăjduiește să se ajungă, sunt atât de mărețe, încât nu putem să nu ne simțim sufletul mișcat de aceea ce se va face. Căci tot începutul e greu, dar cu speranța celor ce se văd, în cei ce nu zămislit începutul și cari sunt vrednici de admirație și recunoștință așteptăm rezultatul final. Până atunci ne mulțumim a ne încălzi sufletul din puterea culturii ce va țâșni, din cecece treptat se va lăce.

ABONAMENTUL: Pe un an 180 lei.
Pentru săteni, învățători, profesori,
preoți, studenți, funcționari, mese-
riași și muncitori 120 lei pe un an.
Abonamentul plătit înainte; se poate
face și pe jumătate de an. ooooo

Cultura Poporului

ABONAMENTUL: Pentru instituții
financiare, ale statului și bibliotecă
300 lei pe an. Pentru sprijinitorii
foști minimum 300 lei. In America
3 dolari. In Jugoslavia 100 dinari
pe an. In străinătate 250 lei pe an

GÂNDURI LIBERE

Desigur că până atunci când într-o țară cultura și școala vor forma societatea pătrunsă de principiile adevărate și binelui obște, legile trebuie prefăcute de mulțimi întocmai cerințelor vremii și a gradului de evoluție la care au ajuns.

Parcă e o mișcare nervoasă: de 5 ani totul se învârteste în jurul reformelor legislative vechi și totuși nu s'a făcut decât puțin... trec ani...

Ceiaze trebuia să se facă mai întâi — căci era la îndemână experiența trecutului, — trebuia să se pună adevăratele temelii a școlii.

Cred că, dacă planul dlui S. Mehedinti, fost ministru, ar fi fost aplicat până la sfârșit, astăzi școala noastră avea altă față, având alt suflet învățătorii.

Învățătorul de azi — ea și cel de ieri — crescut în zgomotul orașelor mari, trecut repede printr-o abstractă știință și în ierburile, vine în mijlocul poporului, rece, cu idealuri mari, dar fără să știe că poporul de care a fost îndepărtat șase ani, e altul, a mers înainte...

De unde să înceapă lucrul? unde să meargă? se tot întrebă mersu și nu găsește rostul, căci — mai ales e singur: câte un preot bătrân își duce înainte turma pe drumul bătut al tradițiilor.

Cu nervozitate, cu abuzuri pe alocurea se ridică școlii în toate satele țării. Cine va învăța în ele? Cine va da valoarea acelor școlii? mă întreb.

Dar poporul, cu atâtea legi care se aplică în atâtea feluri, nu înțelege pentru ce i-se cere atâtă carte și cultură când știe că mânușească seceera și sapa și când știe că „nu va trăi mai bine decât părinții lui”.

Din școală trebuie începută educația poporului, iar educația cetățenească a lui trebuie făcută de către toți factorii intelectuali: justiție, biserică, armată și școală.

Între instituțiile administrative și culturale trebuie făcută legătura practică: cunoașterea misiunii fiecăruia întru ridicarea pătrunii dela sate.

Toate instituțiile să aibă un rost educativ, nu terorist.

Administrațiile de plăși, judecătorile de ocol, protopopiatele și subdiviziunile de plăși trebuie să-și desfășoare activitatea lor în atmosfera creiată de școală către ținta pe care ea și-a pus-o.

Astfel ce înțeles are munca și abnegația învățătorilor?

Un mare învățat al nostru serie mersu: „învățătorul și preotul trebuie să stea în fruntea satelor...” Dar de mulțorii acesti „conducători” ai satelor nu-și mai găsește turma, care e rărită pe drumurile înțeleite ale politice de partid, speriată de aruncuri, prestații, relichizii și alegeri...

Până când legislația va fi unificată — nu cu furea — și până când dușmanii interni ai țării se vor simți bine la noi ca să lucreze cu noi, până atunci, aici ce nu a răspunderea morală și conștiință, trebuie să-și plece ochii către sate, și, prin munca, prin altruismul lor, să ajute construcția temeinică a neamului nostru cărui cerul i-a dat toate bunătățile din lume: *pământul românesc.*

OCHII VĂD, INIMA CERE!...

Nici odată mai mult ca'n zilele noastre nu s'ar fi avut locul, cuvintele din capul buchei acestea, cunvinte dintr'un vechiu cântec popular, pe care le imprimăm, nu pentru a îndreptați desnaideia unor îndrăgoșii chinuți de ispită ci pentru a lămuri o stare de spirit îngrijitoare, care a început să stăpânească pe o mare parte dintre acei, cari ar trebui să privească lucrurile în mod clar, drept și cu mai multă bunăvoimă.

Ochii văd, inima cere!... Ce folos că nu-i putere!...

Da!... nu este putere... pentru că organismul din care fac parte ochii și inima nu funcționează în mod normal.

Funcțiunile membrilor și diferitelor organe ale aceluiași corp nu sunt în armonie...

Pentru ca un organism animal să fie în perfectă stare de sănătate și de prosperitate, trebuie să funcționeze admirabil, fie-care membru și organ îndeplinindu-și menirea. Tot astfel și organismul social „Statul” ca să funcționeze normal, să progreseze și să prospereze, este necesar ca diferitele lui clase cu indivizii care le constituiesc, să-și împlinescă rolul în mod desăvârșit.

In organismele slăbite se întâmplă ca unele organe să aducă vină altora, „că dacă acelea n'ar fi, ele ar putea mai mult și mai cu spor munci”. Așa ar fi dacă natura ar fi greșit... dar natura nu greșește!...

Cazul sau mai bine zis cazurile de azi s'au mai repetat. Este tipic cazul când în anul 493 înaintea lui Christos, populația Romei revoltându-se contra conducătorilor și refugiindu-se pe muntele Aventin, consulul Meneuius Agrippa, i a potolit învinuindu-l o cuvântare cunoscută sub numele de „membrelor și stomacului” ceea ce vrem să repetăm și noi, și anume: Ce s'ar întâmpla cu un om ale cărui mâni și picioare ar înceta de a lucra! căci mai înel și picioarele fără judecată, cred că n'au mai le lucrează ca să câștige de ale mâncării, să servească stomacul; iar stomacul să stea boereste și să profite de munca altora!... Așa credea un membru al unui om, și n'ar o bună zi, s'au hotărât să se pună în grevă!...

Adică până când să se chin uiască și să munciască pentru un sac fără fund cum este stomacul?!... Zis și făcut!... S'au pus mâinile și și picioarele în grevă!... Omul nostru n'a mai muncit, n'a mai a-largat, n'a hrană pentru stomac n'a adunat. E adevărat că bietul stomac n'a mai fost servit, însă tot trucea vedea că pe zi ce trecea tot mai slab se simțea, roșă din obraz pierrea, privirea se n'apăina, corpul se mișca cu greu, carnea pe

el se topea, mușchii dela mâni scădeau!... De ce?! Pentru că, în privitor celor ce credeau necreputele mâni și picioare, stomacul ne mai având material de mistuit, nici el nu mai avea materiale pe care să le lase să treacă în sânge, ca să'l împrăspăteze și să'l fumul-tească și care circula prin tot corpul să'l hrăneasce. Noroc că a venit mîrcea la timp, și le-a luminat, căci ce s'ar fi petrecut cu corpul omului de care vorbim și deci cu membrele sale, dacă ar fi continuat să stea în grevă? S'ar fi topit și s'ar fi uscat, așa cum se usucă cei cari au stomacul bolnav și care stomac nu-și poate face datoria. Mîrcea însă a sosit la timp și le aspus: Ei!... surioarelor... ce ziceți?... Mai credeți voi că stomacul stă degeaba ca un trântor? ați văzut că fără ajutorul lui picioarii și vă uscăți de vii!... ați văzut că fără serviciul lui, nu vă puteți ține carnea pe voi și puterea de care aveți nevoie ca să faceți ceva!...

Bietele mâni și picioare, care hotărăse să-și răzune pe domnul stomac, fără ca să consulte mîrcea, și-a văzut prostia și au început să-și continue munca pentru care au fost create de Dumnezeu.

Cam în felul acesta a vorbit Meneuius Agrippa, acum yre-o 2416 ani poporului revoltat, și tot astfel se cuvîna să vorbim și noi poporului de azi, când l'om vedea nemulțumit și mai ales desorientat!...

Natura n'a făcut pe toți oamenii la fel, după cum nici celulele și organele corpului omeneș nu sunt la fel. Ce s'ar întâmpla dacă toată masa corpului omeneș ar fi făcută numai din carne fără oase? ce ar fi dacă ar fi făcută numai din oase? E bine să se știe că natura nu a greșit când a făcut tot ce vād ochii.

Tot ce-i trebuie unei vieți e ca să poată trăi, natura i-a dat; iar ceea ce n'a fost bine creoit dela început, a pierit de mult!

E bine să imităm natura și să contribuim cu toții ca să putem vedea și organismul nostru social „statul” perfect organizat. Fie-care clasă, fie-care profesie și fie-care individ să ne împlinim rolul pe care suntem în stare să ni'l împlinim.

DR. G. P. PAMFIL
 prof. la univ. din Cluj

Din satul meu: Un om de bine -- învățătorul D. Balan

Multă muncă se cere astăzi, mai mult ca oricând, pe toate tărâmurile de activitate omenească. Munca cea mai istovitoare este însă și aceea depusă de învățătorii în mijlocul școlilor săi. Se cere corpului didactice să-și înordeze toate puterile, pentru a face ca lumina cărții să pătrundă cât mai adânc în casa săteanului român. Se cere învățătorului să fie mai mult apostol al ideii, decât un crețarec slujbaş al statului. Cerința destul de dreaptă, pentru că vremea ne arată, că poporul nostru românesc trebuie să ocupe un loc de frunte între popoarele civilizate ale lumii. Și... câte greutatea nu stau în calea acestei dorințe, dorința spusă de cei mai mari ai noștri mai la toate prilejurile cu mult lux de cuvinte și cu multă risipă de entuziasm.

E adevărat că munca învățătorului la sate, ca și la orașe, este grea și mult folositoare propășirii noastre culturale. Numai că această muncă e prea puțin răsplătită... Ce primește învățătorul în schimb pentru munca lui? O slabă retribuție lunară, care nu ajunge nici pentru întreținerea lui, dar soția și copiii? Învățătorul e ocupat toată ziua în clasă și când seapă, este atât de obosit și atât de necăjit, că nu mai are vreme nici unraj pentru a depune o nouă muncă pe câmp sau aiurea, pentru a-și agoni-sisi cele de trai. De aceea s'au nu ne mire, că rezultatele la care ne așteptăm nu sunt totdeauna așa de bine. Să nu ne mire că mulți tineri învățători alegând la alte științe mai lesiecioase. Trăim o vreme de materialism. Fiecare se străduie să-și agonizească cât mai mult și să trăiască cât mai bine. Rar se mai vede câte un suflet ales, care desbrăcându-se de orice interes personal se devotează misiunii acesteia de învățator de sat și se avântă spre fapte mărețe în mijlocul poporului. Și atunci când îl întâlnim, stăm locului uimiți.

Întă o pildă: E învățătorul D. Balan. Si vor fi și multe altele. Dar în activitatea învățătorilor din județul Bacău strălucește cu o lumină deosebită acest tânăr luptător pentru luminarea mulțimii. De loc, de la Prostesti de lângă Fălticeni, fu de preot, el a adus cu sine o bogăție de însuși sufletești. Îndată după ce a părăsit băncile Școlii Normale s'a datat cu totul învățământului, alegându-și ca loc al misiunii sale tocmă satul natal al lui Ștefan cel Mare, Borzești, de pe Trotus.

În vremea când el sosia la postul său, satul începuse a se mai înfrîpa, în urma greutăților războiului. Cățiva numai dintre cei ce fuseseră la oaste se întorsoră acasă. Cei mai mulți și-au lăsat soțiile și copiii să se conducă mai departe gospodăriile lor. Căci patria i-a chemat la arme în grea eumpănă și ei și-au dat viața pentru dânsa. Și erau atâtea nevoi la ușa românului de nu-și mai vedea capul de grijă. Din aceste nevoi, pe care se simț și le cunoșeau îndată, își făcu învățătorul Balan atâtea rosturi de muncă și apostolat.

Îndată s'a și angajat la o muncă serioasă. El trebuia să fie nu numai învățătorul copiilor, ci și îndrumătorul satului spre o cale mai fericită. Activitatea începu:

În școală. Să te încrezi să faci școală acolo unde nici odată nu s'a pomenit așa ceva o muncă grea. Sătenii obișnuți a trimite pe copil pe vitele la pășune, cu anevoie se vor deprinde cu ideea că, cea mai frumoasă comoră, pe care urmează a o lăsa săteanul ca moștenire copiilor săi este știința de carte. O casă, mică, strămtă, nepotrivity

ÎNVĂȚĂTORUL D. BALAN

pentru local de școală, cu două trei bănci acolo. Iată ce-l aștepta pe învățătorul Balan la Borzești. Și toate acestea au fost deajuns pentru el, ca în scurtă vreme să sădească în sufletele copilașilor un dor aprins de învățatură. Alergau copii, pe daat cu duimul să asculte glasul cel dulc al învățătorului lor. În curând școala devenise ne-încăpătoare. El pleoal culturii la sate doria din suflet să-și vadă satul lui drag împodobit cu o frumoasă clădire școlară. De aceea, căută truda pe capul lui, numai și numai să poată dobândi cel mai frumos loc pentru acest scop și la dobândit. Dar greu de tot. De câte ori nu și-a înemnat fața de mânie, când vedea că tocmăi acei chemați să-l ajute și să-i dea sprijinul îi puneau în cale cele mai mari piedici. El însă știa să ajungă la țintă, doar și în oaste a fost vrednic de chemarea sa.

Șezătorile. Sufletul său dornic de a împărtăși lumina cea bună, a cărții în straturile adânci ale poporului nu-i lăgușia de a-și meringi activitatea numai întru cei patru pereți ai școlii. Nu văzând că sătenii lui vin greu la școală, a mers el singur la dânsii acasă. Acolo, pe lângă vatra săteanului, în timp de iarnă, le citia din cărți lucruri folositoare plugarilor. Câte o socoteală, câte un sfat și mai apoi un tineretul cântecelor melo-dioase, erau armele întrebunțate de el pentru luminarea poporului. Azi la unul, mâne la altul, așa început cu începutul a devenit o școală.

Cu ce bucurie își deschidea acum săteanul ușa casei sale să-și aștepte vecinii, căci doar în astă seară domnul învățator va ținea șezătoarea chiar în casa sa. Fața satului a început a se sculimba. Multe viții rede au început să se stingă. Vestita patimă a furatului, care mai înainte era o fală pentru mulți, devenise acum ca o pată rușinoasă în viața gospodărilor. Fetele și flăcăii nu mai fac horă la căreima satului. Serbării școlare puse la cale cu tot entuziasmul dădu multă plăcere sătenilor în zile de serbători. Dar, el era mândru, căci săteanul lui era înzestrat cu o frumoasă „Casă Națională”. Odată cu încetarea luptelor din punctul Oituz, d-l colonel Manolescu s'a gândit și bine s'a gândit, ca acolo în preajma luptelor erăncece se s'au dat să facă această casă națională. Ideea măreață pentru progresul nostru cultural. Numai că, pentru înfăptuirea acestei idei, trebuia nu numai localul, ci și omul care să dea viață localului. Și omul venit tocmă la timp. Casa Națională din Borzești era local de întâlnire a tineretului nu numai din satul acesta, ci și din multe alte sate vecine. Ce frumoase serbări, ce prielnice conferințe s'au desfășurat sub acoperisul acestei case naționale. Și toții greuțiti destule. Pe departe relele, obișnuți ale sătenilor de a distrage orice lucru obște, de alta slaba organizație a acestei instituții. Casa națională din Borzești, are nevoie de fonduri de susținere, de reparație radicală a sau chiar de construcție solidă de zid. Și acestea nu veniau spre marea mahnire a învățătorului.

Obștea satului. Dacă au a mulțimii sătenii din Borzești învățătorului Balan, apoi recunoștința lor nu va avea sfârșit când se vor gândi la lupta dată de el pentru apărarea drepturilor sătenilor.

Satul Borzești născut rob pe moșia boerască, a început să capete aer de viață și acest aer de viață este porțiuca de teren de cultură și izlazul satului dat prin împroprietărirea. Una, a dobândit satul cu chiu cu vai prin biruința reputată de învățator. A doua e chestie grea. A da izlaz satului Borzești, însănmă a-l scoate din robie și aceasta nu o vor în ruptul capului, cei ce ar trebui să o vrea. Și atunci proces... avocați, amănări... ehehtuchi... fără sfârșit.

Sătenii însă sunt conștienți de dreptul lor și nu se vor da îndărăt de la dobândirea lui ori cât s'ar arăna procesul. În această luptă învățătorul Balan a fost la înălțime. Dar acest om, trimis de Dumnezeu în satul acesta așa de părăsit, nu putea să nu se apuce și de o altă luptă atât de însemnată pentru trecutului nostru românesc. E muzoul din mijlocul satului. Într-o încăpere dela Casa Națională „Ștefan cel Mare” învățătorul Balan își petrecea zilnic anumite ore, adunând, aranjând, și descriind lucruri vechi, arme vechi, documente, cărți. Câte feluri de straturi de pământ, pietre și lemne petrificate își au proba lor în acest muzeu. Căburile tuturor păsărilor cu ouale lor respective. Și apoi țesături și cusături naționale. Căta truda să alcătuiesti un insectar și un ierbar atât de bogat!

Toate plantele, florile, frunzele, fructele în diversele lor stadii de dezvoltare. Toate acestea se vedeau aduna în muzeul învățătorului Balan. Te miri de vreme mai avea omul acesta atâtă vreme să se ocupe cu aceste lucruri de migălenă atât de disprețuite pentru cultura noastră și atât de disprețuite de ignoranța celor mulți. Cu căta răbdare își făcea el descrierea fiecărui obiect, care își avea locul său etichetat. Ce mult priia acest muzeu la învățământul intuitiv! Și apoi își arăta dorul lui de a-și vedea muzeul într-o încăpere mai mare, mai impunătoare, mai lesne de vizitat, cu dulapuri și etajere de păstrare. Dar... erau în cale greutăți, îndolența celor de jos și nepăsarea celor de sus.

Căți revizori școlari, de toate clasele, nu vor fi trecut prin Borzești în acest timp. Și de câte ori nu vor fi notat în carnetul lor tainic „bine”. Și cu aceasta credeau el că au răsplătit meritul unui om de seamă, unui învățator harnic întru chemarea sa. Dar... în eolo... urmarea a fost uitarea. Nici un sprijin, nici o îndrumare, nici o distincțiune acestui suflet ales. Și totuși el nu se descuraja și nu dădea atenție la aceste lucruri. Muzeul, Obștea, Școala, Cercul cultural îi dădeau mai multă mulțumire sufletească decât orice în lume... Înainte, cu muncă și răbdare...

Dar iată o clipă fericită și tristă pentru borzeșteni. În clipa când serin aceste rânduri astăzi 12 August 1923, învățătorul lor își serbează nunta în Dolhești Mari (Jud Fălticeni). Borzeștenii sunt fericiti, și aduc acum primos de recunoștință dascălului lor.

În curând, însă, sprijinul lor se va duce departe și atunci o îngrijorare. Vor putea ei păstra aceeași recunoștință pentru binefăcătorul lor?

PR. BUTĂ GHEOLDU

Zile de sărbătoare pentru Cernăuți

Titlul de mai sus nu trebuie să pară banal. El este prea slab pentru, a ne arăta ce au simțit cernăuțenii în zilele de 19, 20 și 21 luna trecută, când marele artist Ioan Manolescu, revine din nou în mijlocul nostru.

Cernăuți care este unul dintre orașele culturale a țării, este lipsit de unul dintre cele mai principale izvoare de cultură, de teatru. Trupa Leonard care joacă în prezent în Cernăuți, nu este decât un pas făcut în direcția aceasta, căci dacă în ceea ce privește opereta, ansamblu în frunte cu dl Leonard și dna Micoșova, este bun, apoi în ceea ce privește drama, el lasă foarte mult de dorit.

Iată pentru ce venirea dlui Manolescu este și poate că va fi multă vreme încă pentru cernăuțenii dornici de teatru bun, o sărbătoare.

Manolescu își începe spectacolele cu piesa „Gândul” de Leonida Andrew.

Teza acestei drame, ca mai toată literatura dramatică rusească, este bazată pe idei. Dela prima ridicare și până la ultima cădere a cortinei, acțiunea se învârteste împrejurul unei idei, care îi vine în minte doctorului Anton Ignatievici Kersenzew (D. I. Manolescu) și anume de a-și subordona gândul voinei. Această idee ia naștere în următoarele împrejurări:

Kersenzew iubește pe Tatiana Nicolaevna (dna Stanca Alexandrescu) și îi propune să o ia în căsătorie. Aceasta la rândul ei iubește pe Alexe Savelov (d. P. Popescu) care este poet și din această pricină, ea respinge cererea făcută de Kersenzew. De aici înainte viața lui devine un chin. Gândul îi este mersu la refuzul Tatianei și singura speranță care îl mai ține, este credința că într-o zi Tatiana care se căsătorise cu Alexe, se va convinge că acesta e un imbecil și că va avea remuscări. Dar lucrurile se petrec altfel. Tatiana departe de al găsi pe Alexe nevrednic de ea, din contră îl iubește din ce în ce mai mult și Kersenzew are ocazia să se convingă de aceasta.

Supărat și plin de ură contra lui Alexe, care îi luase pe Tatiana, el își face un plan de răzbunare și anume, hotărăște să omoare pe Alexe iar pentru a se putea scăpa de pedeapsă, el se gândește că e bine să simuleze o nebunie. Odată planul făcut el ordonă gândului de a se supune voinei și de a se comporta în toate acțiunile lui ca un nebun.

În acest timp el ucide pe Alexe. După asasinat, este prins și internat într'un ospiciu, unde medicii îl condamnă că este nebun.

Dar de unde până în acest timp, el era sigur că ceea ce făcuse era făcut în mod conștient și voit, de aici înainte el singur nu-și mai poate controla gândul și deci nu poate ști de este el nebun, ori nu. Pentru a-și lămuri această enigmă, el apelează la ajutorul Mașei (dna M. Vecera) dar aceasta fiind o femeie simplă nu-l poate lămuri.

În acest timp Tatiana vine la ospiciu spre a-i face o vizită. El dorind să deslege enigma care-l chinuia, îi pune și ei aceiași întrebare: este el în adevăr nebun, ori ba?

Tatiana într'un moment de rătăcite îi răspunde că întotdeauna a fost și este și acum nebun. Acest răspuns cade ca un trântor pe capul lui. Ultima scântee de rațiune care-i mai rămăsese, dispare și de aci

înainte în capul lui va domni haosul nebulunii.

Gândul lui Andrew, a găsit în persoana creatorului „Strigoilor” și „Morții Civile”, pe cel mai bun interpret. Dela intrarea în scenă și până la finele ultimului tablou, toată atenția este atrasă de acest mare artist care fie că vorbește, fie că tace, fie că e liniștit sau violent, este punctul principal de interes. Vocea lui duioasă în anumite momente, sau violentă, după cum înfățișează gândurile, durerea tăcută dar simțită, atitudinea lui hotărâtă, întregul lui joc, a impresionat adânc publicul din sală.

Kersenzew a lui Manolescu, a fost redat cu frământările veșnice a omului chinut de o idee, și care caută prin fiecare vorbă, prin fiecare gest, realizarea acestei idei.

Restul ansamblului a fost demn de maestrul lor.

VASILE PAVEL

DIN POPOR

CÂNTEC DE STEA

Când va veni ceasul morții
 Atunci vom vedea cu toții,
 Când sufletul se izbește
 Către inimă grăește:

Inimă pământ și lut
 Iar tu când te ai zămislit
 Eu la tine am venit
 Și tu te-ai fagăduit

Că vom fi până'n sfârșit
 Amândoi într'un cuvânt.
 Iar tu te-ai și botezat
 După cum ne-ai arătat.

Te-ai închinat lui Hristos
 Ca să-ți fie cu folos.
 Iată-acum sunt vinovat
 Pentru tine merg la iad,

Pentru viața ta cea scurtă
 Prăpădiți pe a mea cea lungă
 Tu mergi în pământ zăcând
 Și eu merg în foc arzând.

Ingerii când vor veni
 Să strige cu trâmbițele
 S'aducă trupurile

Să meargă la judecată.
 Oh! amară judecată!
 Când va prinde a tuna
 A tuna și-a fulgera

Și pe toți a ne'ntrista
 Aș vrea să grăesc ceva
 Ingerii nu m'or lăsa!
 N'or suferi să mă vadă
 Cu inima vinovată.

M'or împinge înapoi
 Înapoi spre acel loc
 Spre cea pară de foc!
 Vezi tot omul la prohod

Când va fi pe pământ mort
 Dai cu tunul lângă dânsul
 Nu va da nici un răspuns.
 Că sufletul i-s'a dus,
 Unde-i mândru și frumos

Nu aicea pe pământ jos,
 Unde nu-i nici un folos.
 S'avam aicea în gând
 Că vom merge toți pe rând.

Care ce fapte om avea
 Atunci toți că le-om vedea
 Atunci vom vedea ce-i bine
 Când vom lua răsplătire.

Și de acum până'n veie
 Mîla Domnului să fie
 Și botezul care vine
 Să-l ajungeți tot cu bine.

Auzită dela moș Costache
 Hancu veteran dela 1877 în
 vîrstă de 74 ani, din com.
 Certești jud. Tolova culcaș
 de V. L. IRAVA, inv.

Nistre, Nistre apă rece...

Cântec popular românesc, din Basarabia (COR BĂRBĂTESC) Cules și armonizat de LAURIAN NICORESCU

1 Nistre, Nistre apă rece
 Tot am zis, că nu te-oi trece
 Te-am trecut pe jumătate
 Maica mă plîngea de moarte.

2 Te-am trecut apoi de tot
 Maica mă plîngea că s'mori.
 Au trecut în altă țară
 Unde viața mi' amară.

3 Când de-acasă am plecat
 Mai bin' să mă fi' necat.
 C'am ajuns în țări străine
 C'u-n cușoc pe mine.

4 Nistre, Nistre apă lină
 Lasă undă ta senină.
 Lasă undă ta să scadă
 Să mă întore în țara-mi dragă!

TRISKA I.

CUJ, STRADA ȘAGUNA Nr. 14
Cel mai vechi depozit de piane al României Mari
 TELEFON 410 TELEFON
Fondat 1870 **Fondat 1870**

REPREZINTĂ CELE MAI RENUMITE
 FABRICI: FÖRSTER, STINGL, VIRTH

Se poate comanda: **Bösendorfer, Ibach, Steinweg, etc., etc.**

Se află în depozit: **Piane și Pianine**

Intreprinde: **Renoveri speciale, acordări, transportări, împachetări și predări pe căile ferate.**

Se poate primi nenumărate scrisori de recunoaștere. — **Acordatorul Conservatorului, Operei Române, Institutului „Marianum” precum și Înterantul tuturor Instituțiilor de Stat.**

Știri de pretutindeni

Sfaturi de urmat

Jocuri de noroc

Prin sate a început aici colo să se întindă mai nou o patimă, anume: jocul de noroc. Prin unele tinuturi ale țării noastre se joacă și cărți în acest sens. Lucru mai dăruitor și rușinos, nici că se poate! In alte părți au început oamenii să cumpere bilete de loterie, lozuri, nădăduind să câștige cineva o sumă mare. Aceasta este socoteala celor lipsiți de minte. Loteriile nu sunt făcute pentru îmbogățirea oamenilor cari joacă la ele, ci pentru îmbogățirea celorlora, cari le țin.

Să vedeți posibilitatea (puțință) oamenilor de a se îmbogăți din loterie. Să știți că de înțeles mor puțini oameni. Când și când auzi: colo o murit unul, dincolo altul... Apoi s'au apucat oamenii învățându-se a face o socoteală; câți oameni au murit, în țara noastră într'un an, din cauza trănzelului, — și câți s'au îmbogățit la loterie.

Și făcând socoteala, a găsit că cei cari au murit de trăsnet sunt mai mulți decât cei cari au câștigat o sumă mare la loterie.

Nu! Vai de îmbogățirea pe calea aceasta! Nimeni nu poate câștiga avere pe căi lăturănice, numai trântorii societății, cărora nu le place să lucreze și să năvălească în mod cinstit. Aceia fac tot fel de afaceri necurate — dar averea adevărată se adună numai în mod cinstit, prin muncă și economie.

Când după cele spuse mai sus, un om așa trebuie să-și facă socoteala: Eu am să joc la loterie. Am să câștig? Apoi tocmai cum mă pot cugeta că am să mor de trăsnet, tot așa mă pot gândi la câștigul loteriei.

Tot pe același calapod merge și una și alta.

Fie care știe, că oamenii noștri cei

Arătătorul vremii

Dacă vrei să știi mai dinainte schimbarea vremii în bine sau în rău, faceți această mică încercare, fără multă cheltuială și bătaie de cap. Bateți un cui în părete, legați de cui un fir de mătase și de firulor de mătase aminiți un pușor de găscă.

Cu un plumb subțire trageți o linie pe părete, drept prin vârful pufului. Aceasta să se facă în timpul când timpul e limpede.

Ca să cunoașteți ce are să fie vremea rar, priviți la puf. Dacă s'a lăsat mai jos de linioara trasă cu plumbul, atunci are să vrea mătăsă.

Ca să știți ce are să fie vremea rar, priviți la puf. Dacă s'a lăsat mai jos de linioara trasă cu plumbul, atunci are să vrea mătăsă.

Dacă se doare capul, moaie un șerveț în apă caldă și așezați-l pe ceafă, moaieți și picioarele în apă caldă. Dacă simțiți o durere la stomac, moaie șervețul în apă caldă și puneți-l în dreptul stomacului. Dacă ai dureri de reumatism moaie o cârpă curată în apă caldă și ține-o în locul în care te doare.

Apa aduce ușurare și o micșoare a durerii în aceste cazuri de foarte multe ori.

Despre durerea de mijloc

Dacă vă doare mijlocul și n'ați isbutit cu lecurile obișnuite, iar la doctor nu puteți merge din pricina depărtării, sau alte pricini la fel: fierbeți frunză de varză în lapte, până ce se sfarmă de tot și se face una cu laptele. Când a scăzut, luați alia (unsorea) aceasta, față cataplasmă și le puneți unde simțiți mai mult durerea.

G. MAERU.

M. S. Regele la Timișoara

În sâmbăta trecută de 10 Noembrie orașul Timișoara din Banat, era îmbrăcat în haina-i de sărbătoare; clădirile împodobite cu flori și drapel; iar miile de oameni umpleau străzile de Duminecă dimineață, precum și școlile, așteptând cu nerăbdare sosirea în gară a trenului regal.

La ora 9 dimineața sosește trenul regal iar o companie de onoare a școlii pregătitoare de artilerie cu drapel și muzică, dă onorurile cuvenite. La coborârea din vagon a M. S. Regelui, lumea izbucnește în urale. M. S. Regele era îmbrăcat în uniformă de general de cavalerie.

Primarul orașului îl întâmpină după obiceiul strămoșesc cu pâine și sare și-l urează: Bun venit. Apoi M. S. Regele trece în sala mare a gării unde doamnelor bănăneșe în haine mandle naționale, l-au oferit Mariei Sale, buchețe cu flori.

De aici M. S. Regele a plecat la biserică. Suveranul în vârstă de 75 ani, din Comolșul Mare, (Banat) fiind bolnav și vrând să se dea jos din pat, și-a aprins cămașa de la o lumanare. Vecinii alarmați de strigătele bătrânului, au sârit în ajutor însă, când au pătruns, în odaie, au găsit-o moartă.

De a născocit un inginer român care trăiește în America. Dimitrie Ivanovici este inginer și trăiește în țara Canada din America de Nord, într'un oraș pe malul fluviului San Laurentiu. Acesta s'a înghețat iarna și împiedicat astfel comerțul. Românul nostru i-a trântit un gând, după multe socotele și chibzueli: S'a făcut niște diguri (ziduri) cari să îngusteze cursul apei și să mă împiedice curentii de apă rece ce vin dela miază-noapte și grăbesc înghețul; apoi să treacă în vremea gerului. Făcând încercare, a izbutit să scape portul de prinsorarea slouilor și așa vapoarele au venit în tot timpul iernii. Societățile de vapoare și marii comercianți sunt de tot mulțumii de desoperirea inginerului român Ivanovici, care face cinstea țării Românești în departata America.

Ploue cu grindină. În plasa Isacova din județul Bălți, zilele trecute a căzut o ploaie mare cu grindină, făcând multe stricăciuni viilor și livezilor.

Grindina a omorât și 18 oi cari pășteau pe câmp.

Către sprâjitorii noștri. Preoții, învățătorii săteni cărțurari, vă rugăm să răspândiți această foaie cât mai mult. Mijlocul ar fi acesta:

Să îndemnați pe prieteni să o citească; Să ne trimită liste cu numele acelor gospodari cari credeti că s'ar abona la foaie; Cineva din sat, iubitor de carte, să ne ocotească un număr de foi, ca să le împartă pe bani, la țărani, dacă în sat s'ar găsi o prăvălie unde se vândă foaia ar fi și mai bine.

O foaie costă 3 lei, iar pentru strădanie dăm 60 bani, adică să primim numai 2 lei și 40 bani.

Cu felul acesta de împrăștiere a „Culturii Poporului“, vom fi în stare să aducem cât mai multe îmbunătățiri la ea.

Un spital sbrător. Acest spital sbrător se întrebunțează astăzi în Franța și e făcut de un doctor și un inginer francez. El are o cămară în care se alătură aeroplanul. În ea încep patru bolnavi, doi medici, o masă de operație și toate instrumentele și medicamentele necesare.

În ora două după amiază a fost un ospărt regal.

Seara a fost retragere cu torțe.

Investirea episcopului de Argeș. Săptămâna trecută, în București s'a făcut investirea noului episcop de Argeș, Nichita Donca.

În trăsura regală escortată de doi maiori de cavalerie — trăsura care a pominet dela Mitropolie — erau I. P. S. Sa Mitropolitul Primat Impresu și noul Episcop. La intrarea trăsuri în curtea palatului regal, garda a dat onorul iar muzica a cântat pentru rugăciune.

La ora 12, în sala de ceremonie a palatului, se aflau: înaltul cler și membrii consistoriului bisericesc, miniștrii, delegații Senatului și Camerii, delegații universității și a primăriei Capitalei.

Cârja de episcop a fost dată noului ales de către M. S. Regele, care a rostit: „Îți încredințez cărja, și-ți doresc să păstorești în pace eparhia Argeșului“.

Noul episcop a răspuns, arătând însemnățile episcopice pentru care a fost ales și s'a legat să păstoreze cu toată răvnă spre folosul bisericii și a neamului. Apoi s'au întors la Mitropolie unde s'a săvârșit o scurtă liturghie.

O nenorocire din desnădejde. Funcționarul Iosif Nagy din Cio-Sereda (Ardeal) primind hotărârea prin care i s'a făcut cunoscut să evacueze (părăsească) locuința în care sta, într'un moment de desnădejde și-a ucis soția și pe cei doi copii ai săi, unul de 4 ani, iar celalalt de șase luni. După ce a săvârșit crima, s'a închis în odaie unde erau cel morți, și a aprins în sobă mangal. Astfel și el și-a găsit moartea, înădușit de cărbuni.

Cum e toamna în Franța. În Franța copacii au înflorit din cauza căldurilor neobișnuite a doa oară. Căldura e de 27 grade. Astfel în regiunea Lyonului aerul e așa de cald, că te înăduși respirându-l. Din cauza căldurii arborii au făcut muguri și flori ca în toamna primăverii. La Givors (Rhône) termometrul a arătat 27 grade. Crinii și trandafirii au reflozit. De altfel lucrul acesta s'a întâmplat și prin părțile noastre.

Încunjurul Europei pe bicicletă. Un bășcăndur din Polonia cu numele Richard Völpel s'a apucat să facă încunjurul Europei pe bicicletă. A plecat în ziua de 11 Octombrie

ort. din Danzig (Polonia), oprindu-se prin toate orașele mari ale țării prin care a trecut. Îndrăzneț al călător s'a oprit și în Cernăuți. Aicea a stat 3 zile, în decursul cărora a ținut 3 conferințe și a nume; la Casa Polonă, germană și la interatul german, vorbind despre programa drumului pe care îl face cu bicicleta prin lume. D. Völpel a ajuns în Cernăuți fără nici un ban; și a lucrat aici 3 zile fără să primească adănoșt sau hrană dela societățile sportive și a plecat mai departe tot fără nici un ban. Din Cernăuți și-a urmat drumul pe bicicleta mai departe prin Iași spre București. De aici va pleca la Sofia și Constantinople, de unde se va întoarce la Danzig prin sudul Europei.

Arsă de vie. Bătrâna Elena Drăgulescu, în vârstă de 75 ani, din Comolșul Mare, (Banat) fiind bolnavă și vrând să se dea jos din pat, și-a aprins cămașa de la o lumanare. Vecinii alarmați de strigătele bătrânului, au sârit în ajutor însă, când au pătruns, în odaie, au găsit-o moartă.

Ce a născocit un inginer român care trăiește în America. Dimitrie Ivanovici este inginer și trăiește în țara Canada din America de Nord, într'un oraș pe malul fluviului San Laurentiu. Acesta s'a înghețat iarna și împiedicat astfel comerțul. Românul nostru i-a trântit un gând, după multe socotele și chibzueli: S'a făcut niște diguri (ziduri) cari să îngusteze cursul apei și să mă împiedice curentii de apă rece ce vin dela miază-noapte și grăbesc înghețul; apoi să treacă în vremea gerului. Făcând încercare, a izbutit să scape portul de prinsorarea slouilor și așa vapoarele au venit în tot timpul iernii. Societățile de vapoare și marii comercianți sunt de tot mulțumii de desoperirea inginerului român Ivanovici, care face cinstea țării Românești în departata America.

Ploue cu grindină. În plasa Isacova din județul Bălți, zilele trecute a căzut o ploaie mare cu grindină, făcând multe stricăciuni viilor și livezilor.

Grindina a omorât și 18 oi cari pășteau pe câmp.

Către sprâjitorii noștri. Preoții, învățătorii săteni cărțurari, vă rugăm să răspândiți această foaie cât mai mult. Mijlocul ar fi acesta:

Să îndemnați pe prieteni să o citească; Să ne trimită liste cu numele acelor gospodari cari credeti că s'ar abona la foaie; Cineva din sat, iubitor de carte, să ne ocotească un număr de foi, ca să le împartă pe bani, la țărani, dacă în sat s'ar găsi o prăvălie unde se vândă foaia ar fi și mai bine.

O foaie costă 3 lei, iar pentru strădanie dăm 60 bani, adică să primim numai 2 lei și 40 bani.

Cu felul acesta de împrăștiere a „Culturii Poporului“, vom fi în stare să aducem cât mai multe îmbunătățiri la ea.

Un spital sbrător. Acest spital sbrător se întrebunțează astăzi în Franța și e făcut de un doctor și un inginer francez. El are o cămară în care se alătură aeroplanul. În ea încep patru bolnavi, doi medici, o masă de operație și toate instrumentele și medicamentele necesare.

În ora două după amiază a fost un ospărt regal.

Seara a fost retragere cu torțe.

Investirea episcopului de Argeș. Săptămâna trecută, în București s'a făcut investirea noului episcop de Argeș, Nichita Donca.

În trăsura regală escortată de doi maiori de cavalerie — trăsura care a pominet dela Mitropolie — erau I. P. S. Sa Mitropolitul Primat Impresu și noul Episcop. La intrarea trăsuri în curtea palatului regal, garda a dat onorul iar muzica a cântat pentru rugăciune.

La ora 12, în sala de ceremonie a palatului, se aflau: înaltul cler și membrii consistoriului bisericesc, miniștrii, delegații Senatului și Camerii, delegații universității și a primăriei Capitalei.

Cârja de episcop a fost dată noului ales de către M. S. Regele, care a rostit: „Îți încredințez cărja, și-ți doresc să păstorești în pace eparhia Argeșului“.

Noul episcop a răspuns, arătând însemnățile episcopice pentru care a fost ales și s'a legat să păstoreze cu toată răvnă spre folosul bisericii și a neamului. Apoi s'au întors la Mitropolie unde s'a săvârșit o scurtă liturghie.

O nenorocire din desnădejde. Funcționarul Iosif Nagy din Cio-Sereda (Ardeal) primind hotărârea prin care i s'a făcut cunoscut să evacueze (părăsească) locuința în care sta, într'un moment de desnădejde și-a ucis soția și pe cei doi copii ai săi, unul de 4 ani, iar celalalt de șase luni. După ce a săvârșit crima, s'a închis în odaie unde erau cel morți, și a aprins în sobă mangal. Astfel și el și-a găsit moartea, înădușit de cărbuni.

Cum e toamna în Franța. În Franța copacii au înflorit din cauza căldurilor neobișnuite a doa oară. Căldura e de 27 grade. Astfel în regiunea Lyonului aerul e așa de cald, că te înăduși respirându-l. Din cauza căldurii arborii au făcut muguri și flori ca în toamna primăverii. La Givors (Rhône) termometrul a arătat 27 grade. Crinii și trandafirii au reflozit. De altfel lucrul acesta s'a întâmplat și prin părțile noastre.

Încunjurul Europei pe bicicletă. Un bășcăndur din Polonia cu numele Richard Völpel s'a apucat să facă încunjurul Europei pe bicicletă. A plecat în ziua de 11 Octombrie

O artistă de viitor. Din Viena ne vine știrea că dsoara Constanța Bădescu fiica lui General Dr. Gh. Bădescu din localitate, a fost primită în cursul superior al academiilor înalte de muzică din metropola Austriei. Domnișoara Bădescu, care a absolvit conservatorul de aci clasa piano, a fost primită cu entuziasm în clasa de canto a acestei mari instituții de artă și faptul că între 36 de eleve a fost singura admisă în cursul superior de canto ne face să întrevădem o artistă de viitor.

Păpă bună. Societatea minieră „Petrosani“ a dăruit cinci mii de lei, școlii secundare de fete din Petrosani. Tot această societate a luat asupra sa sarcina de a repara acoperișul liceului.

Peu biserica din Satu-Mare. Ministerul Cultelor a aprobat un milion de lei, ca fond pentru ridicarea unei biserici ortodoxe în orașul Satu-Mare. Cum ridicarea unei biserici în vremurile de azi, costă 5—10 milioane, populația din Satu-Mare, va găsi un mijloc să adune banii trebuincioși.

Acei cari ne scriu. Zi cu zi, în jurul mișcării noastre culturale, se adună cei mai de seamă oameni ai țării. De data aceasta anunțăm colaborarea distinsului scriitor d. Dr. Vasile Gherasim profesor din Cernăuți.

Peu frații din America. Rugăm pe abonații noștri din America, să ne achite abonamentele.

Desvelirea unui monument. În Com. Craieștii de jos, jud. Olt, nu de mult s'a desvelit monumentul jandarmului Dinu Ion, omorât împreună cu alți doi străjari pe când patrula și urmărea pe răufăcători.

La această serbare au luat parte toți locuitorii comunei și satelor din împrejurimi. Slujba religioasă a fost oficiată de 3 preoți.

Monumentul este ridicat alături de primărie și școală, prin îndemnul căpitanului Drăgulănescu și a jandarmilor din Olt.

Un clopot foarte mare. Un foarte mare clopot de bronz, făruit din tunuri, va fi așezat în turnul castelului din Rovereto, Italia, și în fiecare seară acest clopot va suna în onoarea soldaților căzuți în război. Clopotul, al cărui material a fost dăruit de către foștii aliați de război ai Italiei, are o înălțime de 6 picioare și 6 poli; deschiștura e tot atât de lată iar greutatea lui e de 70 de mii de kilograme. Pe partea din afară a clopotului sunt numele tuturor orașelor și satelor, cari au contribuit la cheltuelile lucrării lui. A fost ales orașul Rovereto, din cauza că și are o străveche origine romană și fiind sub stăpânirea venețienilor mai multe sute de ani. Tot venețienii au clădit și castelul.

Unde duce beția. Săteanul Tanea din com. Săbăuani, jud. Roman, venind beat din calea afară acasă, a luat pe fetița lui de 2 ani și a aruncat-o în fântâna de lângă casă. A luat copilul de picioare și a aruncat-o cu atita furie de păreții fântânii, în cât a murit înainte de a se îneca. Numai după săvârșirea fetei, a înțeles grozăvia ei. Atunci el s'a asvârșit în fântâna să se îneca, dar a fost văzut de alți săteni și seos. Ticălosul tată a fost închis. Iacă unde duce beția...

SĂTENI, dintre domniile voastre sunt cei mai mulți cari știți să puneți pe hârtie gândul nostru, așa cum trebuie; de aceea vă rugăm, să vă bizuiți a spune lucruri bune, — ca să învățăm și noi cărțurarii dela domniile voastre — să ne scrieți pentru a se tipări în foaie această, care este a voastră. Vrem să ne afluim stăruind voastre, vrem să ne cunoaștem de aproape, vrem să vă auzim și voi păsurile voastre, cum mai este prin sate și cum alții dori să fie. Și vorbind un sătean din Basarabia, și altul din Banat, și altul din Bucovina, și altul din Ardeal și altul din Dobrogea, ne vom cunoaște mai bine și ne vom iubi mai mult.

Ce s'a găsit într'un mormânt. Pe cânt locuitorul Ștefan Gurling din satul Volehis, județul Bălți (Basarabia) scoate piatră de la o carieră din marginea satului, la un moment dat s'a dărmat un strat înțep, lăsând descoperită gura unei pestere. Aprinzând o lumanare pe care întâmplător o avea la el și cercetând înăuntrul pesterei, numitul a găsit un mormânt, care avea o cruce de piatră.

Pe această cruce erau săpate cuvintele: „Aci odihnește Matei Burete, mort în anul 1714“.

Alături de cruce erau așezate niște icoane aproape șterse de vreme și o evanghelie legată în piele.

Atât crucea cât și evanghelia erau scrise în românește cu litere chirilice.

Lucrurile găsite au fost trimise la Iași.

Ștațirea unei biserici. Cu două săptămâni în urmă, a fost sfârșirea bisericii din satul Babadag, județul Tulcea (Dobrogea), zidită încă înainte de război.

Slujba bisericească a fost oficiată de către P. S. Sa Episcopul Dunării de jos, înconjurat de mai mulți preoți. A luat parte lumea multă.

Faptă bună. D-I G. Cavadia, a dăruit un milion de lei pentru clădirea unui local al societății muzicale „Lira“ din Brăila. Fapta frumoasă vorbește de la sine.

Arși de vie. La văduva Ruhlă Șevna, din comuna Mănzătești, jud. Bălți (Basarabia) a venit fata Ghitis din comuna Bahute cu cumpere niște nucii, împreună cu doi frați al săi. Seara după cum-

parătură, urmând să se dea alddămașul, văduva a aprins lampa. Din nebagăre de seamă, fata Ghitis a atins lampa, care, sfărâmându-se petrolul s'a aprins. Au luat foc hainele fetei. La țepetele nenorocitei a sârit un sătean din Pereval. Acesta luând un vas care îl credea plin cu apă, a turnat-o peste fată însă focul se apăta și mai puternic căci vasul era cu petrol. Sârit fratele fetei s'o ajute, s'a aprins și dânsul. Fata a fost arsă toată, murind îndată, iar băiatul s'a ales cu arsuri mari. El a fost dus la spital.

Casa și magazia cu mărfuri au căzut pradă focului.

Congresul legionarilor bucovineni. Duminecă 11 Noembrie cr., la Cernăuți, în sala primăriei, s'a ținut congresul (adunarea) legionarilor din Bucovina. D-nii General Mircescu și ministrul Nistor, au ținut cuvântări, arătând meritele acelorora cari de bună voe au luptat pentru mărirea României. La urmă a vorbit d. Blaneț, președintele secției legionarilor din Cernăuți. S'a votat o moțiune prin care legionarii cei: împroprietăria, reducerea pe C. F. R., debite de tutun, restaurante în gări și multe alte îmbunătățiri economice.

Venit din vânzarea peștelui. De la 1 Aprilie anul acesta și până la 19 Octombrie, luna trecută, s'au încasat din vânzarea peștelui din bălțile statului 170 milioane de lei, din care 71 milioane de lei au fost împărțite pescarilor ca parte a lor. Anul acesta venitul statului față cu anul trecut a fost de două ori.

Foc mare. Un mare foc a izbucnit în satul Conduratu din jud. Prahova. Au ars peste 50 de case și au rămas țărani săraci și pe drumuri.

O sabie românească. Dl Colonel Antonescu, atașatul militar al României la Londra (Anglia), a dăruit o sabie românească pentru a întregi colecția de săbii ale țării cari au fost alături cu România pentru întregirea neamului, săbii cari se vor păstra ca amintire în Turnul din Londra.

Expoziție în Bălți. La expoziția care a avut loc în Bălți (Basarabia), au fost premiați cu medalie de aur, Zemstva a jud. Bălți pentru animale și dna Lanovul pentru produse de agricultură. Cu medalie de argint au fost premiați 18 locuitori din județ pentru vite cunoscute și cai, cu medalii de bronz 4 gospodari iar cu bani 14 gospodari.

Inchiderea expoziției agricole din Iași. La Iași, s'a închis expoziția care a fost așa de frumoasă, Duminecă la 11 Noembrie cr.

Cum sunt pedepșiți doi hoți. Doi hoți cărora le plăcea, se vede, să mănânce purcei de furat, au fost prinși asupra faptului, la o gospodărie din mahalaua Chișinăului (Basarabia). Locuitorii mahalalei adunându-se mai mulți, au hotărât să dea o învățătură hoților. Într-o seară ei au fost prinși, desbrăcați până la piele, bătuți bine, unii cu păcură și presărați cu pene. După aceea li s'au agățat purceii vii de gât, hoții au fost plimbați prin toată mahalaua în vreme ce gospodarii strigau: acestora la piace să mănânce porci fără bani.

O femeie tăiată de tren. Trenul de Pașcani la eșirea din gara Podul-Hoei (jud. Iași) a tăiat o femeie ce se găsea culcată pe șine. Pesemne singură a vrut să moară, așa.

Conferințele presei la Cluj. Începând cu 15 Noembrie cr., și până la 1 Aprilie 1924, la Cluj, se vor ține mai multe conferințe ale presei, vor vorbi: d-nii N. Iorga, Octavian Goga, I. Lupaș, G. Bogdan-Duică, V. Goldis, C. Rădulescu-Motru, Valeriu Braniste, C. Bacalbășa, C. Mille, Th. V. Păcățian, N. Dașcovici, Gr. Tăusan, C. Demetrescu, Iosif Nădejde și dr. Ilie Dăianu.

Peu biserica din Satu-Mare. Ministerul Cultelor a aprobat un milion de lei, ca fond pentru ridicarea unei biserici ortodoxe în orașul Satu-Mare. Cum ridicarea unei biserici în vremurile de azi, costă 5—10 milioane, populația din Satu-Mare, va găsi un mijloc să adune banii trebuincioși.

Acei cari ne scriu. Zi cu zi, în jurul mișcării noastre culturale, se adună cei mai de seamă oameni ai țării. De data aceasta anunțăm colaborarea distinsului scriitor d. Dr. Vasile Gherasim profesor din Cernăuți.

Peu frații din America. Rugăm pe abonații noștri din America, să ne achite abonamentele.

Desvelirea unui monument. În Com. Craieștii de jos, jud. Olt, nu de mult s'a desvelit monumentul jandarmului Dinu Ion, omorât împreună cu alți doi străjari pe când patrula și urmărea pe răufăcători.

La această serbare au luat parte toți locuitorii comunei și satelor din împrejurimi. Slujba religioasă a fost oficiată de 3 preoți.

Monumentul este ridicat alături de primărie și școală, prin îndemnul căpitanului Drăgulănescu și a jandarmilor din Olt.

Un clopot foarte mare. Un foarte mare clopot de bronz, făruit din tunuri, va fi așezat în turnul castelului din Rovereto, Italia, și în fiecare seară acest clopot va suna în onoarea soldaților căzuți în război. Clopotul, al cărui material a fost dăruit de către foștii aliați de război ai Italiei, are o înălțime de 6 picioare și 6 poli; deschiștura e tot atât de lată iar greutatea lui e de 70 de mii de kilograme. Pe partea din afară a clopotului sunt numele tuturor orașelor și satelor, cari au contribuit la cheltuelile lucrării lui. A fost ales orașul Rovereto, din cauza că și are o străveche origine romană și fiind sub stăpânirea venețienilor mai multe sute de ani. Tot venețienii au clădit și castelul.

Unde duce beția. Săteanul Tanea din com. Săbăuani, jud. Roman, venind beat din calea afară acasă, a luat pe fetița lui de 2 ani și a aruncat-o în fântâna de lângă casă. A luat copilul de picioare și a aruncat-o cu atita furie de păreții fântânii, în cât a murit înainte de a se îneca. Numai după săvârșirea fetei, a înțeles grozăvia ei. Atunci el s'a asvârșit în fântâna să se îneca, dar a fost văzut de alți săteni și seos. Ticălosul tată a fost închis. Iacă unde duce beția...

SĂTENI, dintre domniile voastre sunt cei mai mulți cari știți să puneți pe hârtie gândul nostru, așa cum trebuie; de aceea vă rugăm, să vă bizuiți a spune lucruri bune, — ca să învățăm și noi cărțurarii dela domniile voastre — să ne scrieți pentru a se tipări în foaie această, care este a voastră. Vrem să ne afluim stăruind voastre, vrem să ne cunoaștem de aproape, vrem să vă auzim și voi păsurile voastre, cum mai este prin sate și cum alții dori să fie. Și vorbind un sătean din Basarabia, și altul din Banat, și altul din Bucovina, și altul din Ardeal și altul din Dobrogea, ne vom cunoaște mai bine și ne vom iubi mai mult.

Ce s'a găsit într'un mormânt. Pe cânt locuitorul Ștefan Gurling din satul Volehis, județul Bălți (Basarabia) scoate piatră de la o carieră din marginea satului, la un moment dat s'a dărmat un strat înțep, lăsând descoperită gura unei pestere. Aprinzând o lumanare pe care întâmplător o avea la el și cercetând înăuntrul pesterei, numitul a găsit un mormânt, care avea o cruce de piatră.

Pe această cruce erau săpate cuvintele: „Aci odihnește Matei Burete, mort în anul 1714“.

Alături de cruce erau așezate niște icoane aproape șterse de vreme și o evanghelie legată în piele.

Atât crucea cât și evanghelia erau scrise în românește cu litere chirilice.

Lucrurile găsite au fost trimise la Iași.

Ștațirea unei biserici. Cu două săptămâni în urmă, a fost sfârșirea bisericii din satul Babadag, județul Tulcea (Dobrogea), zidită încă înainte de război.

Slujba bisericească a fost oficiată de către P. S. Sa Episcopul Dunării de jos, înconjurat de mai mulți preoți. A luat parte lumea multă.

Faptă bună. D-I G. Cavadia, a dăruit un milion de lei pentru clădirea unui local al societății muzicale „Lira“ din Brăila. Fapta frumoasă vorbește de la sine.

Arși de vie. La văduva Ruhlă Șevna, din comuna Mănzătești, jud. Bălți (Basarabia) a venit fata Ghitis din comuna Bahute cu cumpere niște nucii, împreună cu doi frați al săi. Seara după cum-

Pentru America un exemplar 10 cenți.

O mare nenorocire. În

O RECLAMA folositoare se face în „CULTURA POPORULUI” care se tipărește în 56 mii de exemplare.

BANCA CENTRALĂ PENTRU INDUSTRIE ȘI COMERT S.A. CLUJ Capital 50,000,000 lei. * Rezerve 18,000,000 lei. * Depuneri de libel 125,000,000 lei în 3 ani.

„VICTORIA” ATELIER DE CROITORIE CLUJ, STRADA REGINA MARIA Nr. 9. TOȚI BUNII ROMÂNI SUNT RUGAȚI A DA TOT CONCURSUL

BENZINĂ UȘOARĂ 7.50 LEI La „AUTO-MECANICĂ” CALEA DOROBANȚILOR Nr. 18 CLUJ.

DACIA-ROMANIA Societate generală de asigurare Sediul central: București, strada Wilson 3. Fondată în anul 1879

HUNVALD CLUJ, Str. Vlahuță 3. Telef. 147. RESMĂLTUM OG LINZISTRICATE Lloyd Express 1570. 10-87-26

„IRIS” Societate Anonimă română pentru Industria Ceramică. Capital social: Lei 12,000,000.— deplin vărsat.

Lepage-Condică de Termene pentru avocați 1924 va apărea în cursul Noembrie cu textul complet al noiei Legi avocaților

BANCA ARDELEANĂ ȘI CASA DE ECONOMII S.A. FONDATA ÎN ANUL 1894. CLUJ, PIATA UNIRII 32.

Este stăut de toți că LIQUERURILE SZILÁGYI sunt cele mai bune! Fabricile Eleonora Szilágyi

Intelectuali, Muncitori, Săteni! Citiți cu toții CULTURA POPORULUI și răspândiți-o cât mai mult.

MAGAZIN DE MODE „B-A-R-Z-A” A. GUTTFRIED CLUJ, Calea Reg. Ferdinand II

IZVORUL CEL MAI EFICIENT DE CUMPARARE REGELE PALĂRIILOR CLUJ, PIATA UNIRII

Cele mai bune mașini de scris să capătă la MIHAI KÖRMENTY specialist în reparații

TRAIAN G. STOENESCU avocat București, Calea Șerban-Vodă 43.

LOUIS DÉRI BLANAR Cluj, Str. Memorandului Nr. 3.

BAIA DIANA Camere cu abur și vane, precum și tratament hidroterapeutic, băi igienice cu sulf, cu sare sau cu extras de brăzi

FERARIA societate anonimă Cluj, Calea Victoriei No. 29.

DEPOZIT DE FABRICĂ ASTĂZI ȘTIE DEJA PREȚURI DE FABRICĂ CLUJUL INTREG UNDE POATE PROCURA CU PREȚURILE CELE MAI EFICIENTE

Specialitățile fabricii de bere CZELL din Cluj „Hercules” „Monăstor” Bere deschisă — mult apreciate.

Dacă vrei bonoane bune cere „MELISSA” 15-14 Telefon 648 și 665 Cluj - Calea Dorobanților 40 și 41-a

Orice familie își procură pentru casă LIQUERUL BOGSZA pentru că e veritabil și neîntrecut!

CASA DE PĂSTRARE ȘI CREDIT S. A. PE ACȚIUNI CLUJ. PIATA UNIREI CAPITAL: 16,000,000 LEI REZERVA: 15,000,000 LEI

CETIȚI ȘI ABONAȚI CULTURA POPORULUI

Fabrica de bere din Turda S. A. KORONA GLORIA CEA MAI GUSTUOSĂ BERE DESCHISĂ DE CALITATE RECUNOSCUTĂ CA BUNĂ BERE DIN MALT DUBLU